

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา การให้คำปรึกษาและแนะนำของผู้พิพากษาสมทบต่อเด็กและเยาวชนที่ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีคำสั่งให้คุมประพฤติ มีแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กวัยรุ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในระบบราชการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กวัยรุ่น

ทฤษฎีนี้ อธิบายว่าสาเหตุของการกระทำความผิดนั้น มิได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยประการใดประการหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว แม้เป็นการกระทำความผิดอย่างเดียวหรือประเภทเดียวกันก็อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการที่แตกต่างกันได้ แต่อย่างไรก็ดีได้มีผู้พยายามศึกษาและวิจัยถึงสาเหตุของการกระทำความผิดและได้สร้างทฤษฎีของตนขึ้นมา ซึ่งมีทฤษฎีที่น่าสนใจดังนี้ (สุชา จันทน์เอม, 2542, น. 10-15)

1.1 ทฤษฎีว่าด้วยลักษณะของบุคคล (Personal Traits) หรือองค์ประกอบในตัวบุคคล (Individual Make-up) ที่บกพร่องไม่สมบูรณ์ ทฤษฎีนี้กล่าวว่าลักษณะทางร่างกายที่ดี ลักษณะทางปัญญาที่ดี ลักษณะทางอารมณ์ที่ดี และลักษณะอื่นๆ หากได้เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กเป็นอาชญากรไม่เว้นแต่สิ่งเหล่านี้แปรปรวนหรือบกพร่องหรือพิการถึงขนาดที่บุคคลไม่อาจจะมีความสัมพันธ์กับสังคมหรือสิ่งแวดล้อม และไม่อาจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นได้

1.2 ทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุทางจิต (Psychogenic Theory) เออร์วิงคอฟแมน (Irving Kaufman อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มาจากบ้านแตกหรือพ่อแม่มีอารมณ์ไม่ดี พ่อแม่ประพฤติตนไม่เหมาะสม บุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้จะให้ความรักความปลอดภัยแก่เด็กน้อยที่สุด และจะสนองความต้องการแบบไม่สม่ำเสมอ เด็กจึงมีความรู้สึกขาดพ่อแม่จากสาเหตุดังกล่าวนี้ นักจิตวิทยาจึงเห็นว่าเด็กพวกนี้จะมองโลกไปในแง่ร้ายเพราะรู้สึกว่าตนเองได้รับการดูแลจากสังคม

1.3 ทฤษฎีว่าด้วยการคบหาสมาคมกับกลุ่มที่ไม่เหมือนกัน (Theory of Differential Association) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีคือเอ็ดวิน เอช. ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) กล่าวว่าอัตราส่วนของการกระทำความผิดมากขึ้นเพียงใดนั้น เป็นผลมาจากลักษณะของการคบค้าสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม และการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม การที่บุคคลคบหาสมาคมกันในกลุ่มทำให้บุคคลรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่ผิดนั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการติดต่อสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากการเรียนรู้ ตั้งแต่เล็กๆ จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต

1.4 ทฤษฎีวัฒนธรรมย่อย (Subcultures Theory) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีคืออัลเบิร์ต เค. โคเฮน (Albert K. Cohen อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) ทฤษฎีนี้อธิบายว่าการปฏิบัติของเด็กอาจจะขัดแย้งกับแนวทางของผู้ใหญ่ในสังคม นั้น กล่าวคือเด็กเหล่านั้นจะเรียนรู้เฉพาะวัฒนธรรมย่อยของพวกเขา ซึ่งวัฒนธรรมย่อยของเด็กเหล่านี้ อาจจะขัดแย้งกับทัศนคติของผู้ใหญ่ (คือผู้ใหญ่ที่เห็นว่าไม่ดีไม่งาม) กลุ่มเด็กพวกนี้จึงเกิดปัญหาในการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมส่วนใหญ่ของสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้กลุ่มเด็กจึงหันเข้ามารวมกลุ่มกัน และสร้างแบบแผนแห่งพฤติกรรมของตนขึ้นมา ซึ่งพวกเขาคิดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

1.5 ทฤษฎีกลไกของการควบคุม (Contianment Theory) ผู้เป็นต้นคิดทฤษฎีนี้คือ วอลเตอร์ ซี. เรคเลส (Walter C. Reckless อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) ทฤษฎีนี้เน้นว่าบุคคลจะยับยั้งไม่กระทำความผิดต่อเมื่อมีกลไกการควบคุมสูง กลไกการควบคุมภายนอก ได้แก่ความรัก หมักตะ ความผูกพันทางสังคมกับผู้อื่น สำหรับการควบคุมภายใน ได้แก่ การควบคุมตนเอง ความคาดหวังที่มีเหตุผล การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ความคาดหวังที่มีเหตุมีผลการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง การมีความรับผิดชอบ การหาสิ่งชดเชย เพื่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจและอื่นๆ (Gibbons, 1976, p. 95 อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) นอกจากนี้ เรคเลส (Reckless, 1971, pp. 470-480 อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) ยังกล่าวว่ามีแรงอยู่สามแรงที่ผลักดันให้คนคอยกระทำความผิด ซึ่งได้แก่

1.5.1 แรงกดดันของสังคม (Social Pressures) อันได้แก่ความขัดแย้งกัน การทะเลาะกันภายในครอบครัว การถูกเอารัดเอาเปรียบ การขาดโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพ การมีฐานะที่ไม่ทัดเทียมกันระบบของความมีชนชั้น ตลอดจนความไม่เป็นธรรมต่างๆ และมีความเหลื่อมล้ำทางสังคม

1.5.2 แรงดึงดูดทางสังคม (Social Pulls) อันได้แก่การคบเพื่อนเลว การเข้าร่วมกลุ่มกับผู้กระทำความผิด การถูกชักจูง ช่วยวนหรือถูกเชิญชวนจากผู้อื่น ให้กระทำความผิดและการโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ

1.5.3 แรงปรารถนาภายใน (Inner Pushes) ได้แก่ความไม่พอใจ ความผิดหวัง ความเครียด ความโกรธ ความเคียด ความกลัว ความก้าวร้าว ความยากจน อยากมีเกียรติ ความซิงดีซิงเด่น ความต้องการอย่างแรงกล้าและทันทีทันใด ความรู้สึกต่ำต้อย ความวิตกกังวล และอื่นๆ

1.6 ทฤษฎีสภาพไร้กฎหมาย (Anomie Theory) ทฤษฎีนี้เน้นในเรื่องความสำเร็จของชีวิตโดยถือเอาฐานะความร่ำรวย ความมีชื่อเสียง เกียรติยศและอำนาจมาเป็นตัวกำหนดเมื่อใดก็ตามที่ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่ต้องการ กับความถูกต้องของวิธีการที่บรรลุถึงเป้าหมายขาดสะบั้นลง การล่องละเมิดต่อบรรทัดฐานทางสังคมก็เกิดขึ้น โดยเฉพาะพวกคนชั้นต่ำ เช่นพวกที่อาศัยอยู่ตามสลัม ต้องดิ้นรนขวนขวายหาเงินทอง บางครั้งความจำเป็นบีบบังคับอาจจะทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย สภาพการดำเนินชีวิตที่ไร้กฎหมายเป็นสิ่งที่น่าทึ่งให้ผู้ประพุดติแยกไม่ออกระหว่างความถูกต้องชอบธรรม ความคิดมิชอบ อาชญากรรมหรือการกระทำความผิดของเด็กที่เกิดจากสภาพความคิดที่ไม่ชอบธรรมนั่นเอง โดยเฉพาะมักจะเกิดในหมู่ผู้ด้อยการศึกษาและทางเศรษฐกิจเสียเป็นส่วนใหญ่

1.7 ทฤษฎีหลายสาเหตุ (The Multiple Factor of Causality) นักอาชญาวิทยาหลายท่านยอมรับกันว่า การกระทำความผิดของบุคคลมิใช่เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ทั้งทางด้านชีววิทยาและทางสังคม โดยเฉพาะทางด้านสังคมดูเหมือนจะมีอิทธิพลมากในการกระทำความผิดของเด็ก ชีวิตที่อดอยากยากแค้นหรือผิดหวังขาดความอบอุ่น และอื่นๆ จะช่วยหล่อหลอมชีวิตของเขาให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและปลูกฝังค่านิยมที่ผิดๆ ให้แก่เขา นอกจากนี้ความกดดันต่างๆ ความทุกข์ทรมานที่เขาได้รับเป็นประจำอาจจะทำให้เขาเกิดความบกร่องทางจิตใจและกระทำความผิดลงไปได้ง่ายขึ้น (Smith and Berlin, 1974, pp. 6-8 อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542)

1.8 ทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Theory) ซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) นักจิตวิเคราะห์มีความเชื่อว่าบุคคลที่กระทำความผิดคือผู้ที่ปฏิบัติตนไปตามสันดานดิบ (Id) ขาดการควบคุม ขาดสติ ขาดวัฒนธรรมและคุณธรรม (Schafer S. and knudten R.D., 1970 p. 72 อ้างถึงในสุชา จันทน์เอม, 2542) ซิกมันด์ฟรอยด์ อธิบายว่าจิตที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานของคนเราแบ่งเป็น 3 ระบบคือ

1.8.1 สันดานดิบ (Id) เป็นส่วนที่ประกอบไปด้วยความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ คือ ความต้องการทางเพศและความก้าวร้าว เป็นรากฐานของสัญชาตญาณที่มีมาแต่กำเนิด เป็นตัวผลักดันให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมาตามความพอใจโดยไม่ฟังเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น มีความอยาก อยู่เสมอ เป็นสันดานอย่างสัตว์

1.8.2 อัจฉา (Ego) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมอันเกิดจากความต้องการของ Id ให้แสดงออกในทางที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับของสังคม Ego เป็นตัวคอยเหนี่ยวรั้ง Id ไว้จึงมีความขัดแย้งกันตลอดเวลา

1.8.3 สติ (Superego) เป็นส่วนที่เกิดจากการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมของสังคม และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในสังคม จึงเป็นตัวที่มีหน้าที่สร้างอุดมคติ (Ideal) ที่พึงปรารถนาของสังคมเป็นมโนธรรม (Conscience) ที่คอยเตือน Ego ให้รู้ว่าสิ่งใดผิด ไม่ควรทำ

คนเราเกิดมาพร้อมกับ Id ส่วน Ego และ Superego นั้นค่อยๆ พัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ประสบการณ์ในวัยเด็กและองค์ประกอบทางเพศมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและชีวิตของมนุษย์มาก ระบบทั้งสามดังกล่าวต้องต่อสู้ มีความขัดแย้ง ต้องปรับตัวกันตลอดเวลา ถ้าการกระทำบางอย่างของคนไม่ถูกต้อง ผิดทำนองคลองธรรม Ego ก็คอยห้ามไว้ไม่ให้ทำ เมื่อถูกห้ามความรู้สึกอยากทำนั้นก็จะถูกเก็บกดลงไปในจิตใต้สำนึก (Unconscious Mind) เมื่อถูกเก็บกดไว้นานๆ บางครั้งเมื่อ Ego และ Superego อ่อน การกระทำความคิดก็อาจเกิดขึ้นได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษ

บทบาทที่สำคัญของนักอาชญาวิทยา นอกจากการศึกษาหาสาเหตุที่มาแห่งอาชญากรรม เพื่อนำมากำหนดเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดของอาชญากรรมดังกล่าวมาแล้ว นักอาชญาวิทยา ยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนด **นโยบายอาญา (Criminal Policy)** และขบวนการตัดสินความยุติธรรม ในกรณีนี้นักอาชญาวิทยาจะต้องมีความเข้าใจต่อพฤติกรรมทางอาชญากรรมที่ถูกกำหนดว่าเป็นการกระทำผิดและ/หรือเป็นอันตรายต่อสังคม แล้วนำมาพิจารณาหามาตรการที่เหมาะสมในการที่จะปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด หรืออาชญากรนั้นๆ อีกด้วย โดยนัยนี้ นักอาชญาวิทยาเปรียบเสมือนคนกลางที่จะทำการไกล่เกลี่ยระหว่างความต้องการของสังคม ที่จะตอบโต้พฤติกรรมของเหล่าอาชญากร กับคุ้มครองให้ความเป็นธรรมแก่อาชญากรรมเป็นรายตัวบุคคล บทบาทของนักอาชญาวิทยาจึงมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดต่อการใช้กฎหมาย และการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายอาญา

ตามความในมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2499 ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดไว้ 5 ประเภท คือ

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ

(5) ริบทรัพย์สิน ถึงแม้ว่าลักษณะของโทษจะมีแตกต่างกัน ตั้งแต่ขั้นเบาสุดจนถึงขั้นหนักที่สุด แต่การลงโทษก็มีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อยู่ร่วมกัน 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution)

ในสมัยโบราณ เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ผู้เสียหายเองหรือญาติพี่น้องของผู้เสียหายมักจะถือสิทธิที่จะตอบแทนแก้แค้นแก่ฝ่ายตรงกันข้าม ถึงขนาดที่ว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” แต่เมื่อมนุษย์ได้รู้จักการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชน หรือสังคมย่อยๆ จึงได้มอบอำนาจในการลงโทษให้แก่ผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่ม ต่อมาเมื่อมนุษย์มีความเจริญทางวัฒนธรรมและสติปัญญา จึงเกิดมีระเบียบแบบแผน และกฎเกณฑ์ต่างๆ หรือกฎหมายขึ้นใช้บังคับแก่สมาชิกในสังคม อย่างไรก็ตาม ได้เป็นที่ยอมรับว่าสังคมปัจจุบันยังคงมีแรงกระตุ้นเตือนในการที่จะแก้แค้นผู้กระทำผิด การมีบทลงโทษต่างๆ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ชุมชนได้แก้แค้นผู้กระทำผิด โดยผ่านทางกฎหมายของบ้านเมือง ดังที่ ลอร์ด จัสติส เดนนิ่ง (Lord Justice Denning อ้างถึงในอรรถ สุวรรณบุบผา, 2518) ได้กล่าวไว้ครั้งหนึ่งว่า “เหตุผลของการลงโทษก็คือ การปรักปรำของชุมชนต่ออาชญากรรม และเหตุที่มีฆาตกรรมเกิดขึ้นทุกวัน จึงทำให้สาธารณชนต้องการที่จะปรักปรำตัวผู้กระทำผิดให้สาสมกับความผิด” จากถ้อยแถลงนี้ย่อมเป็นที่เข้าใจว่า ความคิดเห็นของสาธารณชนอันสืบเนื่องมาจากการแก้แค้นได้รับการกระตุ้นเตือนจากความเกลียดชังโดยทั่วไปของสังคม ซึ่งมีต่อผู้กระทำผิด และเนื่องจากเหตุนี้เองจึงเห็นได้ชัดเจนว่า การแก้แค้นผู้กระทำผิดก็เพื่อประสงค์จะยับยั้งไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น ฉะนั้นวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อการแก้แค้น และการยับยั้งจึงยากที่จะแยกออกจากกัน

2. เพื่อยับยั้งการกระทำผิด (Deterent)

การลงโทษแก่ผู้กระทำผิด มีวัตถุประสงค์ที่น่าจะเห็นได้ชัดคือ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง และกระทำผิดเช่นนั้นอีก วัตถุประสงค์ในประเด็นนี้เรียกว่า “การยับยั้งโดยทั่วไป” (general deterrent) ตัวอย่างเช่น การนำโทษประหารชีวิตมาใช้ โดยเชื่อว่าวิธีการประหารชีวิตเป็นการยับยั้งผู้อื่นมิให้เอาเยี่ยงอย่างในการประกอบอาชญากรรม เหตุผลและความเชื่อเช่นว่านี้ได้รับการยืนยันจากท่าน เซอร์ เจมส์ สเตเฟิน (Sir James Stephen อ้างถึงในอรรถ

สุวรรณบุบผา, 2518) ซึ่งได้สนับสนุนว่า “ไม่มีบทลงโทษอื่นใดที่จะมีผลยับยั้งบุคคลมิให้กระทำ ความผิดทางอาญาเท่ากับโทษประหารชีวิต” นอกจากตัวอย่างดังกล่าวแล้ว บางท่านอาจจะมี จินตนาการถึงวิธีการลงโทษประเภทต่างๆ เช่น การใช้ ช็อค คา การเขี่ยน การจำคุก และการให้ นักโทษทำงานหนัก เป็นต้น การใช้วิธีการลงโทษต่างๆ เหล่านี้ เกี่ยวเนื่องกับหลักธรรมชาติที่ว่า มนุษย์ปรารถนาที่จะได้รับความสุขสงบและหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมาน ฉะนั้น การลงโทษจึง ก่อให้เกิดการยับยั้งอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “การยับยั้งเป็นพิเศษ” (Special dentrent) กล่าวคือ เป็นการลงโทษเพื่อให้เป็นบทเรียนให้ผู้กระทำผิดรู้สำนึกผิด และเข็ดหลาบไม่คิดทำผิดอีกใน อนาคต ซึ่งการยับยั้งประเภทนี้เป็นการเพ่งเล็งหรือเจาะจงเฉพาะตัวผู้กระทำผิด เพื่อให้เกิดความกลัว ต่อโทษทัณฑ์ ไม่กล้าที่จะกระทำผิดอีกในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการลงโทษ เพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำผิดดังกล่าวมานี้ ได้มีผู้ โต้แย้งว่าการลงโทษไม่เป็นการยับยั้งมนุษย์จากการประกอบอาชญากรรมเสมอไป โดยให้เหตุผลว่า “ถ้ามนุษย์มีอิสระในการที่จะตัดสินใจกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวไม่เป็นผล มาจากประสบการณ์ของตนเองแล้ว การลงโทษจะไม่สามารถยับยั้งการประกอบอาชญากรรมได้เลย ในกรณีนี้ การลงโทษเป็นแต่เพียงข้อกำหนดไว้อย่างเข้มงวดเท่านั้นเอง” เหตุผลดังกล่าวนี้อาจจะ ได้รับการสนับสนุนจากความจริงที่ว่า ปัจจุบันอาชญากรรมยังเกิดขึ้นทุกหัวระแหงและทวีความ รุนแรงขึ้นทุกขณะ ดูเสมือนว่า เหล่าอาชญากรมิได้เกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์แต่ประการใด

3. เพื่อเป็นการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคม (Removal from Society)

การใช้โทษประหารชีวิต โทษจำคุก และโทษกักขัง ถือว่า เป็นการตัดผู้กระทำผิด ออกจากสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โทษประหารชีวิต และโทษจำคุกตลอดชีวิต ได้เป็นที่กล่าวขวัญว่า เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติต่อบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม สามารถเป็นหลักประกัน ไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ เหตุผลการใช้บทลงโทษทั้งสองจึงเป็นการจำกัดผู้กระทำผิด และเป็น การป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม

4. เพื่อเป็นการแก้ไขผู้กระทำผิด (Corrections)

ความเจริญทางด้านวัฒนธรรมของสังคม ทำให้มนุษย์เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน พึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน หลัก “ศีลธรรม” และ “มนุษยธรรม” จึงเป็นที่ยึดถือของมนุษย์ นโยบาย ของการลงโทษ ซึ่งออกเป็นกฎหมาย จึงเป็นการจำกัดสิทธิของเจ้าทุกข์ มิให้กระทำการตอบแทน แก่แค้นต่อผู้กระทำผิดจนเกินสาเหตุ พร้อมกันนั้นก็พยายามที่จะหาทางแก้ไขผู้กระทำผิดให้ กลับตนเป็นพลเมืองดีเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพราะเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การแก้แค้น ผู้กระทำผิดไม่สามารถจะให้ผู้กระทำผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีได้ ในทางตรงกันข้าม อาจจะทำให้ ผู้กระทำผิดมีสันดานหยาบกระด้างยิ่งขึ้น และผู้ที่ทำโทษเองก็จะกลายเป็นคนเหี้ยมโหดทารุณ

กักขังตามไปด้วย ความจริงอีกประการหนึ่ง ก็คือ การใช้โทษจำคุกโดยควบคุมผู้ต้องขัง หรือนักโทษไว้ในเรือนจำนั้น เป็นที่คาดได้ว่า สักวันหนึ่งบุคคลเหล่านี้ก็จะได้รับการปลดปล่อยให้กลับเข้าสู่สังคมอีก จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ถ้าจะให้ผู้กระทำผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป จำเป็นจะต้องใช้วิธีการทั้งพระเดชและพระคุณ กล่าวคือ จะลงโทษแต่เพียงอย่างเดียว ย่อมไม่ได้ จะต้องมียุติพลอบประโลมหรือหาวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ไขให้นักโทษกลับตนเป็นพลเมืองดีต่อไปด้วย

แนวปรัชญาดังกล่าว จึงก่อให้เกิดวิธีการปฏิบัติในแบบต่างๆ แก่ผู้ต้องขัง หรือนักโทษ ในเรือนจำที่ต้องจำคุกอยู่ อาทิเช่น การฝึกวิชาชีพ ให้การศึกษา และให้การบำบัดทางการแพทย์และจิตวิทยา

5. เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม (Prevention of Crimes)

การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม อาจพิจารณาได้สองประเด็น คือ ประการแรกเป็นการจับตัวผู้กระทำผิดมาควบคุมและลงโทษ เพื่อไม่ให้มีโอกาสได้กระทำผิดอีก เพื่อให้เข็ดหลาบไม่ให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการขังขังดังกล่าวมาแล้ว ในประการที่สอง หมายถึงการป้องกันบุคคลที่กระทำผิดไม่ให้ประกอบอาชญากรรมซ้ำสองอีก โดยวิธีการแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ในขณะที่บุคคลผู้นั้นอยู่ในระหว่างการต้องโทษ ประเด็นนี้จึงเข้าหลักการอบรมฟื้นฟูจิตใจ (rehabilitation) เป็นสำคัญ

จากการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษทั้งห้าประการดังกล่าวข้างต้น เรายังไม่สามารถที่จะตัดสินเด็ดขาดลงไปได้ว่า วัตถุประสงค์ข้อใดสำคัญที่สุด หรือสมควรนำมากล่าวอ้าง ทั้งนี้ เพราะในทางปฏิบัติ การใช้บทลงโทษต่อผู้กระทำผิดจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทั้งห้าประการร่วมกันอยู่หรือมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามเป็นที่หวังว่า ถ้าการลงโทษมีประสิทธิภาพในการขังขังโดยทั่วไป และการขังขังเป็นพิเศษแล้ว บทลงโทษจำเป็นต้องกำหนดให้เหมาะสมแก่สภาพสังคม และความผิดของแต่ละบุคคล และในขณะเดียวกันเราต้องไม่ลืมว่า สภาพสังคมในปัจจุบันยังคงมีความรู้สึกที่ต่อสู้หรือขัดแย้งกันระหว่างความปรารถนาดีที่จะแก้ไขฝึกอบรมผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี โดยใช้วิธีการที่ทันสมัย กับความต้องการที่จะปรักปรำ แก่แค้น และซ้ำเติมผู้กระทำผิดในลักษณะของการใช้อารมณ์มากกว่าหลักเหตุผล และ ย่อมเป็นที่แน่นอนว่า ความรุนแรงก้าวร้าวของสังคมที่จะปรักปรำ ล้างแค้นผู้กระทำผิด นอกจากจะส่งผลอันเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไข ฝึกอบรมผู้กระทำผิดแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างรอยมลทินให้แก่ตัวผู้กระทำผิด ซึ่งตกเป็นเหยื่อของความเลื่อมทราทางศีลธรรม และภาวะไร้มนุษยธรรมในสังคมอีกด้วย ฉะนั้น เพื่อไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งดังกล่าว และป้องกันความเลื่อมทราทางศีลธรรมในสังคม

ประเทศต่างๆ จึงเห็นสมควรที่จะกำหนดหลักการในการแก้ไข ปฏิบัติ หรือการลงโทษผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกับปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ

การศึกษาวัตถุประสงค์ของการลงโทษในปัจจุบัน เห็นได้ว่าวิธีการลงโทษในสมัยโบราณ ล้วนเป็นวิธีการที่ทารุณโหดร้ายและปราศจากมนุษยธรรม ในปัจจุบันนี้แทบจะกล่าวได้ว่าไม่มีประเทศที่มีอารยธรรมประเทศใดใช้ปฏิบัติกันอยู่อีกแล้ว นอกจากโทษประหารชีวิต ซึ่งยังคงมีอยู่ในหลายๆ ประเทศ แต่การประหารชีวิตก็ใช้วิธีการสมัยใหม่ เช่น ยิงเป้า นั่งเก้าอี้ไฟฟ้า หรือประหารด้วยการรมแก๊ส เป็นต้น สำหรับประเทศไทยปัจจุบันใช้วิธีฉีดยาพิษเข้าสู่ร่างกายแทนการยิงเป้า ส่วนในสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการประกาศให้เลิกการประหารชีวิตนักโทษในหลายๆ มลรัฐ เนื่องจากถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล แต่ขณะนี้ก็ยังเป็นข้อโต้แย้งกันอยู่ในหลายๆ มลรัฐ การลงโทษจำคุกในบางกรณีแทนที่จะเป็นการช่วยให้ผู้นั้นรู้สึกสำนึกตนและกลับตัวเป็นคนดี กลับจะทำให้เกิดความแค้นเคืองผูกใจเจ็บต่อสังคมยิ่งขึ้น คนที่ถูกประจานก็กลายเป็นคนที่หมดสิ้นชื่อเสียงเกียรติยศทั้งปวงเป็นที่ดูหมิ่นเหยียดหยามแก่ทุกคนที่ได้พบเห็น จึงยังทำให้ผู้นั้นหมดโอกาสที่จะเป็นคนดี เพราะมีแต่คนรังเกียจชิงชังการที่จะหาอาชีพที่สุจริตก็เป็นการยากลำบากเมื่อสังคมของคนดีไม่เปิดโอกาสให้และกลับขับไล่ไสส่ง ผู้ที่เคยกระทำความผิดก็ต้องถูกบังคับให้อยู่ในสังคมของคนร้ายไปโดยอัตโนมัติ วัตถุประสงค์ของการลงโทษจึงได้เปลี่ยนจากสมัยโบราณที่ใช้ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนให้แก่สังคม (Retribution) ซึ่งมุ่งเป็นการตอบแทนแก้แค้นแก่ผู้กระทำความผิดในลักษณะ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” ได้ถูกปรับเปลี่ยนไปสู่แนวความคิดที่จะแก้ไขผู้กระทำความผิดตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ (utilitarian theory) ซึ่งการลงโทษมีเป้าหมายพื้นฐานเพื่อรักษาไว้ซึ่งสังคม โดยต้องเลือกรูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพหนักเบาของความผิดและบุคลิกภาพของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเห็นว่าสังคมส่วนรวมจะไม่นิ่งเฉยกับการกระทำเช่นนั้น และเป็นการเตือนบุคคลทั่วไปในสังคมว่าถ้ามีการกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีกก็ต้องได้รับโทษเช่นเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษแบบป้องกันทั่วไป (general prevention) แต่อีกกรณีหนึ่งเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับความผิดและความชั่วเพื่อให้โอกาสแก่เขาแก้ไขไม่กระทำความผิดอีกและสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้

นักจิตวิทยาและนักอาชญาวิทยา ได้ให้ความสนใจต่อทฤษฎีนี้เป็นจำนวนมาก และได้ให้ทัศนะต่างๆ ได้แก่ Ferri (อ้างถึงในอรรถ สุวรรณบุบผา, 2518) ให้ความเห็นว่า การพิพากษาเพื่อการลงโทษผู้กระทำความผิดควรลดจุดมุ่งหมายเพื่อการแก้แค้นและชดใช้ลง แต่ควรมุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด อันเป็นแนวทางไปสู่การคุมความประพฤติ และเป็นการป้องกันอาชญากรรม

Raymand Sallcilles(อ้างถึงในอรัญ สุวรรณบุบผา, 2518) อธิบายว่า การใช้มาตรการการลงโทษให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้กระทำผิด เพื่อมุ่งประโยชน์ในการส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดกลับความประพฤติเป็นคนดี ด้วยการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยกัน 3 ส่วน คือ การฟื้นฟูบุคลิกภาพทางสังคมของผู้กระทำผิด การแก้ไขปรับปรุงจิตใจผู้กระทำผิดและปรับสภาพของผู้กระทำผิด

จากประวัติศาสตร์นับเป็นเวลาเกือบ 190 กว่าปีมาแล้ว ที่สังคมมนุษย์เริ่มพัฒนานำเอาระบบเรือนจำมาใช้เป็นมาตรการในการลงโทษผู้กระทำผิด ละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม โดยหวังกันว่า การใช้ระบบเรือนจำจะเป็นมาตรการการลงโทษที่มีมนุษยธรรมและให้ประโยชน์แก่สังคมมากกว่าการลงโทษ โดยการเช็ยนตีและทรมานแบบดั้งเดิม แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปความเชื่อมั่นในระบบเรือนจำเริ่มจะลดน้อยลงตามลำดับ เนื่องจากพบว่าเมื่อผู้กระทำความผิดถูกปลดปล่อยออกมาจากรือนจำแล้วไม่อาจกลับตัวเป็นคนดีเข้าสู่สังคม แต่กลับประพฤติผิดมากยิ่งขึ้น

จากปรากฏการณ์เช่นนี้ จึงได้เกิดแรงกระตุ้นหาวิธีการที่จะช่วยเหลือผู้กระทำความผิดโดยลดความเชื่อในเรื่องการลงโทษจำคุก และตระหนักถึงผลเสียของการจำคุก จึงได้เกิดแนวความคิดศึกษาผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล เพื่อจะเป็นแนวทางในการแก้ไขผู้กระทำความผิดให้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีการที่ผ่อนปรนปราณีตามสภาพและความร้ายแรงของความผิด

โดยในระยะหลังเกิดการตื่นตัวในความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ (noninstitutional treatment) การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน (community-based corrections) การลดการใช้โทษจำคุก (deinstitutionization) และการใช้วิธีการลงโทษแบบอื่นแทนการจำคุก (alternative to imprisonment) ซึ่งมีความหมายไปในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะสลับหรือหันเหผู้กระทำผิดออกไปจากกระบวนการยุติธรรม (diversion from criminal justice system) โดยใช้มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดบางประเภท เช่น บุคคลที่มีข้อมูลประวัติที่ดี แต่ได้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก และเป็นความผิดเพียงเล็กน้อย เป็นต้นในรูปแบบอื่นๆ แทนมาตรการจำคุกผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำ ซึ่งอาจจะมีขึ้นได้ก่อนที่ผู้กระทำผิดจะถูกจำคุกในเรือนจำ เช่น การปล่อยอย่างมีเงื่อนไขในชั้นของตำรวจ อัยการ และของศาล และอาจจะมีขึ้นภายหลังจากที่ผู้กระทำผิดได้ถูกจองจำในเรือนจำแล้ว เช่น ได้รับการปล่อยอย่างมีเงื่อนไขออกไปก่อนครบกำหนดโทษ เป็นต้น

การที่จะผลักดันหรือเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดให้ออกไปจากกระบวนการยุติธรรมนั้นก็เนื่องจากแนวความคิด 3 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การดำเนินการกับผู้ที่จะเกิดผลกระทบของสังคมบางประเภท ตลอดจนการควบคุมทางสังคม (Social Control) อาจจะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านมาตรการในการควบคุมทางสังคม แบบไม่เป็นทางการอื่นๆ นอกเหนือไปจากมาตรการทางกฎหมายโดยผ่านทางกระบวนการยุติธรรม มาตรการที่ว่านี้ได้แก่มาตรการต่างๆ เช่น การควบคุมทางสังคมโดยผ่านทางกระบวนการของสถาบันครอบครัว โรงเรียน ศาสนา กลุ่มวัฒนธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม เป็นต้น

ประการที่สอง การดำเนินการกับผู้ที่จะเกิดผลกระทบของสังคมโดยผ่านกระบวนการยุติธรรมจะก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบ เช่น เกิดรอยมลทิน (Stigma) แก่ผู้ที่ผ่านเข้ามาในกระบวนการยุติธรรม โดยยิ่งผ่านเข้ามาในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรม คือ ดำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ มากเท่าไร รอยมลทินของการกระทำผิดก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะอุปสรรคในการปรับตัวให้เข้ากฎเกณฑ์ และบรรทัดฐานของสังคมในโอกาสต่อไป

ประการที่สาม ถ้าหากสามารถผลักดันผู้กระทำผิดบางประเภทออกไปจากกระบวนการยุติธรรมได้แล้ว ก็จะใช้กระบวนการยุติธรรมสามารถที่จะดำเนินการกับผู้กระทำผิดส่วนที่เหลือซึ่งมีจำนวนลดน้อยลงได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกไปจากกระบวนการยุติธรรม อาจแยกพิจารณาได้หลายรูปแบบ ซึ่งอาจมีได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม เช่น ในขั้นตอนของตำรวจอาจใช้โทษปรับ ในขั้นตอนของพนักงานอัยการอาจเป็นรูปของการชะลอการฟ้อง ในขั้นตอนของศาล อาจจะใช้การรอการลงอาญาโดยมีการคุมประพฤติ ในคดีเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานพินิจฯ อาจใช้กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ตามนัยมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ และในขั้นตอนของราชทัณฑ์อาจเป็นรูปของการพักการลงโทษ (parole) บ้านกึ่งวิถี (halfway house) ศูนย์ควบคุม (attendance center) การปล่อยผู้ต้องขังไปทำงานหรือศึกษานอกเรือนจำ (work release or study release) และทัณฑ์นิคม (penal settlement) เป็นต้น

แนวความคิดในระดับสากลดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยได้นำมากำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วย ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการอำนวยความยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิต่างๆ ของประชาชน โดยสนับสนุนการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล การแก้ไขฟื้นฟูและสงเคราะห์เด็ก เยาวชน และผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งการหันเหคดีออกจากศาลลงโทษ

3. แนวคิดการมีส่วนร่วมในระบบราชการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของหน่วยงานราชการ เป็นแนวทางหลักของการบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีเป้าหมาย 7 ประการ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2546) ดังต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน การบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มี 3 ประการคือ

(1) การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น

(2) ก่อนเริ่มดำเนินการส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

(3) ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็น และความพึงพอใจของสังคม โดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ การบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มี 4 ประการดังต่อไปนี้

(1) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า

(2) การกำหนดแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการตาม (1) ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอน ระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอนเป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

(3) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด

(4) ในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจ หรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือเปลี่ยนแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ การบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ มี 6 ประการดังต่อไปนี้

(1) ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภทขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

(2) ให้ส่วนราชการคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการนั้น ตามระยะเวลาที่กรมบัญชีกลางกำหนด และรายงานให้สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ

(3) ในกรณีที่รายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะใด ของส่วนราชการใด สูงกว่ารายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะประเภทและคุณภาพเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ของส่วนราชการอื่น ให้ส่วนราชการนั้นจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะดังกล่าวเสนอสำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ และถ้ามิได้มีข้อทักท้วงประการใด ภายในสิบห้าวันก็ให้ส่วนราชการดังกล่าวถือปฏิบัติ ตามแผนการลดรายจ่ายนั้นต่อไปได้

(4) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินการต่อไปหรือยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(5) ในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการ ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้และรายจ่ายที่ต้องเสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วย

(6) ในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้ส่วนราชการดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ ที่จะใช้ราคา และประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน

4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น การบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ให้ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มี 9 ประการดังต่อไปนี้

(1) ให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการ อนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดของผู้ดำรงตำแหน่งใดให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลด

ขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจดังกล่าวต้องมุ่งผลให้เกิดความ สะดวกและรวดเร็วในการบริการประชาชน

(2) เมื่อได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ส่วนราชการ กำหนด หลักเกณฑ์การควบคุม ติดตาม และกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับ มอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย หลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือการก่อกองงาน ที่ไม่จำเป็นในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ในการนี้ หากสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือ โทรคมนาคมแล้วจะเป็นการลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งไม่เกิดผล เสียหายแก่ราชการ ให้ส่วนราชการดำเนินการให้ข้าราชการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ โทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังเงินงบประมาณ

(3) เมื่อส่วนราชการใดได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ตามวรรคหนึ่ง หรือได้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามวรรคสองแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นเผยแพร่ให้ ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

(4) ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือการติดต่อ ประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและ ระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการ ของส่วนราชการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้

(5) ในกระทรวงหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของปลัดกระทรวงที่จะต้องจัดให้ส่วนราชการ ภายในกระทรวงที่รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการประชาชนร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎอื่นใด ทั้งนี้ เพื่อให้ ประชาชนสามารถติดต่อสอบถาม ขอทราบข้อมูล ขออนุญาต หรือขออนุมัติในเรื่องใดๆ ที่เป็น อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในกระทรวงเดียวกัน โดยติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์บริการร่วมเพียง แห่งเดียว

(6) ให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวต่างๆ และดำเนินการส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ของ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้มีข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ของทุกส่วนราชการในกระทรวง รวมทั้งแบบคำขอต่างๆ ไว้ให้พร้อมที่จะบริการประชาชนได้ ณ ศูนย์บริการร่วม

(7) ให้เป็นหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดพิมพ์รายละเอียดของเอกสาร หลักฐาน ที่ประชาชนจะต้องจัดทำมาในการขออนุมัติหรือขออนุญาตในแต่ละเรื่องมอบให้แก่ เจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการร่วม และให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการร่วมที่จะต้องแจ้งให้

ประชาชนที่มาติดต่อได้ทราบในครั้งแรกที่มาติดต่อ และตรวจสอบว่าเอกสารหลักฐานที่จำเป็นดังกล่าวนั้นประชาชนได้ยื่นมาครบถ้วนหรือไม่ พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาที่จะต้องใช้จ่ายในการในเรื่องนั้น

(8) ในการยื่นคำร้องหรือคำขอต่อศูนย์บริการร่วม ให้ถือว่าเป็นการยื่นต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดตามที่ระบุไว้ในกฎหมายหรือกฎแล้ว

(9) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ จัดให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบริการประชาชนในเรื่องเดียวกัน หรือต่อเนื่องกันในจังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอนั้น ร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วมไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ หรือสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควร โดยประกาศให้ประชาชนทราบ

5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ การบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ มี 7 ประการดังต่อไปนี้

(1) ให้ส่วนราชการจัดให้มีการทบทวนภารกิจของตนว่าภารกิจใดมีความจำเป็นหรือสมควรที่จะได้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของคณะรัฐมนตรี กำลังเงินงบประมาณของประเทศ ความคุ้มค่าของภารกิจและสถานการณ์อื่นประกอบกัน

(2) ในกรณีที่ส่วนราชการเห็นควรยกเลิก ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงภารกิจ ให้ส่วนราชการดำเนินการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้าง และอัตรากำลัง ของส่วนราชการให้สอดคล้องกัน และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อดำเนินการต่อไป

(3) ในกรณีที่ ก.พ.ร.พิจารณาแล้วเห็นว่าภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการใดรับผิดชอบ ดำเนินการอยู่สมควรเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือเพิ่มเติม ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นดำเนินการปรับปรุงภารกิจ อำนาจหน้าที่ โครงสร้างและอัตรากำลังของส่วนราชการนั้นให้สอดคล้องกัน

(4) ในกรณีที่มีการยุบเลิก โอน หรือรวมส่วนราชการใดทั้งหมดหรือบางส่วน ห้ามมิให้จัดตั้งส่วนราชการที่มีภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ที่มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับส่วนราชการดังกล่าวขึ้นอีก เว้นแต่มีการเปลี่ยนแปลงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และมีเหตุผลจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ หรือรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน และ โดยได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ.ร.

(5) ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ หรือสอดคล้องกับสภาพความเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วและลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ

(6) ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการใด ไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการ หรือการดำรงชีวิตของประชาชน หรือก่อให้เกิดภาระหรือความยุ่งยากต่อประชาชนเกินสมควร ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอแนะต่อส่วนราชการนั้นเพื่อดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกโดยเร็วต่อไป

(7) ในกรณีที่ส่วนราชการที่ได้รับการเสนอแนะไม่เห็นชอบด้วยกับคำเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ การบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ มี 9 ประการดังต่อไปนี้

(1) ในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนและข้าราชการทราบเป็นการทั่วไป ส่วนราชการใดมิได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานใด และ ก.พ.ร. พิจารณาเห็นว่างานนั้นมีลักษณะที่สามารถกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จได้ หรือส่วนราชการได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้ แต่ ก.พ.ร. เห็นว่าเป็นระยะเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร ก.พ.ร. จะกำหนดเวลาแล้วเสร็จให้ส่วนราชการนั้นต้องปฏิบัติก็ได้

(2) เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชน หรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายใน สิบห้าวันหรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้

(3) ให้ส่วนราชการจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของ ส่วนราชการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะสามารถติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

(4) เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่ประชาชนในการติดต่อกับส่วนราชการทุกแห่ง ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศกลางขึ้น ในกรณีที่ส่วนราชการใดไม่อาจจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการได้ อาจร้องขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการดังกล่าวก็ได้ ในการนี้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะขอให้ส่วนราชการให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากร ค่าใช้จ่าย และข้อมูลในการดำเนินการก็ได้

(5) ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับคำร้องเรียน เสนอแนะ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการ อุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาอื่นใดจากบุคคลใด โดยมีข้อมูลและสาระตามสมควร ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไป และในกรณีที่มีที่อยู่ของบุคคลนั้น ให้แจ้งให้บุคคลนั้นทราบผลการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ อาจแจ้งให้ทราบผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการด้วยก็ได้

(6) ในกรณีการแจ้งผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ มิให้เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ของผู้ร้องเรียน เสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็น

(7) เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็ว ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้น เป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน หรือความล่าช้า ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่นหรือไม่เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็วต่อไป

(8) ในกรณีที่ได้รับการร้องเรียนหรือเสนอแนะจากข้าราชการหรือส่วนราชการอื่นในเรื่องใด ให้ส่วนราชการที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นพิจารณาโดยทันที และในกรณีที่เห็นว่าการร้องเรียนหรือเสนอแนะนั้นเกิดจากความเข้าใจผิดหรือความไม่เข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ให้ชี้แจงให้ผู้ร้องเรียนหรือเสนอแนะทราบภายในสิบห้าวัน

(9) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อหรือจัดจ้างที่จะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น และสัญญาใดๆ ที่ได้มีการอนุมัติให้จัดซื้อหรือจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอคู่มือหรือตรวจสอบได้ ณ สถานที่ทำการของส่วนราชการ และระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบหรือความเสียหายแก่บุคคลใดในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ การบริหารงานด้วยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้วยให้มีมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ มี 5 ประการดังต่อไปนี้

(1) ให้ส่วนราชการจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด

(2) ส่วนราชการอาจจัดให้มีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับหรือหน่วยงานในส่วนราชการก็ได้ ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวต้องกระทำเป็นความลับและเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความสามัคคีของข้าราชการ

(3) ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ให้ส่วนราชการประเมินโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเฉพาะตัวของข้าราชการผู้นั้นในตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดได้รับการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้นั้น

(4) ในกรณีที่ส่วนราชการใดดำเนินการให้บริการที่มีคุณภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งเป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชน ให้ ก.พ.ร.เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินเพิ่มพิเศษเป็นบำเหน็จความชอบแก่ส่วนราชการ หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(5) เมื่อส่วนราชการใดได้ดำเนินงานไปตามเป้าหมาย สามารถเพิ่มผลงาน และผลสัมฤทธิ์โดยไม่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ หรือสามารถดำเนินการตามแผนการลดค่าใช้จ่ายต่อหน่วยได้ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.ร. กำหนด ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ส่วนราชการนั้น หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจพบรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องจำนวน 11 เรื่อง ดังนี้

ภูวคต ภูษานี (2541) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีในประเทศไทย : ศึกษากรณีทัศนคติของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเรือนจำกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึง หลักการแนวคิด ประวัติความเป็นมาของบ้านกึ่งวิถี ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีระหว่างไทยกับต่างประเทศ ศึกษาความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนทัศนคติของเจ้าหน้าที่ และผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี ศึกษาปัญหาอุปสรรคและแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาต่อไป

ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาค้นคว้าจาก เอกสารและภาคสนาม จากกลุ่มประชากร เจ้าหน้าที่จำนวน 138 คน และกลุ่มผู้ต้องขังจำนวน 202 คน จากเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ครั้งนี้ ผลการศึกษาจากเอกสารพบว่า แนวคิดของการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีเริ่มต้นจากการดำเนินการช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ไม่มีที่พักอาศัย ขาดผู้อุปการะ ไม่มีหลักแหล่งที่อยู่ อาศัย ไม่มีงานทำ โดยจัดเป็นที่พักชั่วคราว มีอาหารไว้บริการ ตลอดจนจัดหางานให้ทำ บ้านกึ่งวิถีเป็นมาตรการหนึ่งของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน เนื่องจากเป็นสถานที่ ที่จะให้การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดบางประเภทในชุมชน มีลักษณะเป็นบ้านพักหรือสถานที่พักพิงซึ่งตั้งอยู่ในชุมชน เป็นการนำชุมชนและทรัพยากรในชุมชนต่างๆ มาสนับสนุนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยมีจุดมุ่งหมายต่อการปรับสภาพชีวิตให้คืนเคยกับสภาพของสังคมภายนอก รวมถึงประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนและการฝึกอาชีพ ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่นพบว่า บ้านกึ่งวิถีในประเทศไทยยังมีความแตกต่างกับต่างประเทศอยู่มาก โดยเฉพาะสถานที่ ทำเล และที่ตั้ง ควรจะตั้งอยู่ในชุมชน สภาพของบ้านต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพลักษณะทั่วไปของชุมชน ไม่มีความแตกต่างกับชุมชนแต่อย่างใด พร้อมทั้ง บรรยากาศภายในบ้านควรมีความอบอุ่นเป็นมิตรเอื้ออำนวยต่อการปรับสภาพของผู้กระทำผิด ของไทย พบว่า บ้านกึ่งวิถียังตั้งอยู่ใกล้บริเวณเรือนจำ และมีสภาพตัวบ้านไม่กลมกลืน สอดคล้องกับชุมชนแต่อย่างใด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในบ้านกึ่งวิถีบางแห่งยังเป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ อันจะก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจต่อกัน ซึ่งแตกต่างจากต่างประเทศ ซึ่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครหรือองค์กรเอกชนทั้งสิ้น และที่สำคัญ ของไทยยังขาดกฎหมายที่จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะทำให้การสงเคราะห์ผู้พ้นโทษมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งทำให้เกิดระบบงานที่ต่อเนื่องและครบวงจรต่อการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดหลังปล่อยอีกด้วย ผลการศึกษาภาคสนามจากกลุ่มประชากรผู้ต้องขัง พบว่า ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 26-35 ปี ระดับการศึกษาจบระดับชั้นประถมศึกษา ป.1-ป.6 เท่านั้น ความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักบ้านกึ่งวิถี

ส่วนกลุ่มที่รู้จัก ส่วนใหญ่มีความเข้าใจได้ถูกต้องว่าบ้านกึ่งวิถีเป็นสถานที่พักพิงจัดหางานให้ทำ ช่วยปรับสภาพจิตใจและความเป็นอยู่ก่อนออกสู่สังคม ประชากรส่วนใหญ่เข้าใจว่าบ้านกึ่งวิถี ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ และจะไม่ไปใช้บริการบ้านกึ่งวิถีอีกด้วย โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามีญาติพี่น้องมารับภายหลังพ้นโทษ ในทันต่อกรณีดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การประชาสัมพันธ์ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ต้องขังไปใช้บริการของผู้พ้นโทษ นอกจากนี้ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า บ้านกึ่งวิถีควรจะต้องอยู่ในที่คมนาคมสะดวก ในการจัดการบริการช่วยเหลือ และควรช่วยเหลือ ผู้พ้นโทษในด้านที่พักอาศัย อาหาร การจัดหางานให้ทำ และการให้คำปรึกษาแนะนำต่างๆ แต่ในด้านการบริหารจัดการไม่แน่ใจว่าการที่จะให้องค์กรเอกชนเข้ามารับผิดชอบในการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีแทนหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นชาย จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด น้อยที่สุดคือปริญญาโท โดยมีผู้จบสาขาวิชาครุศาสตร์มากที่สุด ความรู้ความเข้าใจต่อการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีของเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจได้อย่างถูกต้องว่า บ้านกึ่งวิถีเป็นสถานที่พักพิงที่จัดตั้งขึ้นแก่ผู้พ้นโทษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ในด้านต่างๆ แก่ผู้พ้นโทษ นอกจากนี้ ยังเข้าใจได้ถูกต้องว่าบ้านกึ่งวิถี จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยประคับประคองชีวิตเมื่อออกสู่สังคมของผู้พ้นโทษ สำหรับทันต่อกรณีดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี ส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการกำหนดกลุ่ม เป้าหมายให้ชัดเจน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี เห็นด้วยว่า เงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ เงินทุนควรมาจาก รัฐและเอกชนร่วมกัน โดยหน่วยงานของรัฐและเอกชนควรส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรเอกชนต่างๆ บริจาคเงินช่วยเหลือและสนับสนุนต่อการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี นอกจากนี้ยังเห็นด้วยที่จะให้บ้านกึ่งวิถีสามารถทำกิจการบางอย่างเพื่อจะได้มีเงินมาใช้จ่ายจุนเจือต่อกิจการของบ้านได้ ส่วนทำเลและที่ตั้งพบว่ามีความไม่แน่ใจต่อการที่ บ้านกึ่งวิถีจะตั้งอยู่ในที่ชุมชน แต่เห็นด้วยว่าบ้านกึ่งวิถีควรตั้งในชุมชนที่มีทัศนคติที่ดีและในที่มีการคมนาคม สะดวก ในด้านการบริหารจัดการของบ้านกึ่งวิถี ส่วนใหญ่เห็นด้วยควรให้หน่วยงานรัฐและ เอกชนบริหารงานบ้านกึ่งวิถีร่วมกัน และการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว ทันต่อปัญหาและความต้องการ จะทำให้การสงเคราะห์ผู้พ้นโทษได้ผลดี นอกจากนี้แล้วเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในบ้านกึ่งวิถีควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางสังคมสงเคราะห์ เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและเทคนิคในการช่วยเหลือฟื้นฟูและพัฒนาผู้พ้นโทษ ในด้านสังคม เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การไม่มีกฎหมายหรือพระราชบัญญัติการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญต่อการสงเคราะห์ หลังปล่อยผู้พ้นโทษ บทบาทขององค์กรเอกชนมีค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้สังคมทั่วไปยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้พ้นโทษ จึงทำให้ขาดการสนับสนุนการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถี ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานให้เกิดผลดีนั้น ส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการประชาสัมพันธ์ในกิจการบ้านกึ่งวิถีให้ผู้ต้องขัง

ได้ทราบ ได้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ตลอดจนการช่วยเหลือด้านต่างๆ ต่อผู้ต้องขัง ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังไปใช้บริการบ้านกึ่งวิถีมากขึ้น ในการที่จะทำให้บ้านกึ่งวิถีมีมาตรฐานในการดำเนินงานเดียวกัน ควรมีการกำหนด แนวทางหรือระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการปฏิบัติ และยังเห็นด้วยต่อการจัดตั้งสมาคมหรือหน่วยงาน ในการส่งเสริมสนับสนุนบ้านกึ่งวิถี ซึ่งจะก่อให้เกิดการขยายงานและผลดีต่อการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีในประเทศไทย นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าบทบาทขององค์กรเอกชน ชุมชน สังคม ควรเข้ามาช่วยเหลือในการสงเคราะห์ หลังปล่อยผู้พ้นโทษมากขึ้น ตลอดจนควรเข้ามาช่วยเหลือในการดูแลรับผิดชอบบ้านกึ่งวิถี เนื่องจากบ้านกึ่งวิถีเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแก่องค์กรเอกชนและประชาชนให้ทราบ จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในบ้านกึ่งวิถีมากขึ้น ที่สำคัญยังเห็นด้วยว่าถ้ามีกฎหมายหรือพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้พ้นโทษจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อความสอดคล้องกับหลักการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน บ้านกึ่งวิถีควรจะอยู่ในชุมชน โดยสภาพตัวอาคารของบ้านควรจะสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพของชุมชน พร้อมทั้ง มีบรรยากาศภายในบ้านที่อบอุ่นและเป็นมิตรเพื่อจะเอื้ออำนวยต่อการปรับสภาพผู้กระทำผิด
2. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในบ้านกึ่งวิถี ควรเป็นอาสาสมัครหรือองค์กรเอกชน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีร่วมกัน อันที่จะร่วมสานประโยชน์เกื้อกูลต่อการแก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาผู้กระทำผิด
3. บ้านกึ่งวิถีควรประกอบกิจการบางอย่างเพื่อหารายได้ในการจุนเจือกิจการของตนเอง ซึ่งจะเป็นการลดภาระพึ่งพิงเงินรายได้จากแหล่งเงินทุนอีกด้วย
4. จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างระบบงานของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นระบบงานเดียวกัน เพื่อความมีเอกภาพและต่อเนื่องกัน โดยโอนย้ายกรมราชทัณฑ์มาสังกัดกระทรวงยุติธรรม
5. กรมราชทัณฑ์ควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมในการผลักดันกฎหมายหรือพระราชบัญญัติการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษให้ได้ผลและเกิดประสิทธิภาพต่อไป

ฐปนีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง และความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ กับการเห็นคุณค่าใน

ตนเองในเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้สึกสิ้นหวัง ในเด็กและเยาวชนรวมทั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชน ทำการเก็บ ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและมารับบริการ ณ ศูนย์ให้คำปรึกษาปัญหาเยาวชน และครอบครัว ฝ่ายจิตวิทยา กองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชนกลาง จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป
- 2) แบบ ประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งดัดแปลงมาจากของโรเซ็นเบิร์ก
- 3) แบบประเมินความรู้สึกสิ้นหวังซึ่งดัดแปลงมาจากของเบค และ
- 4) แบบทดสอบเชาวน์ปัญญาโทเกรสซีฟ แมทริเซส ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็ก และเยาวชน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา การแสดงออกของบิดามารดาต่อเด็กและ เยาวชน ความคิดฆ่าตัวตายและความคิดฆ่าตัวตายภายหลังการถูกจับกุมครั้งนี้ ส่วนปัจจัยที่สัมพันธ์ กับความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชน ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับเชาวน์ปัญญา ความคิด ฆ่าตัวตาย และความคิดฆ่าตัวตายในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและ ความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์กันในเชิงผกผัน กล่าวคือ เด็กและเยาวชน ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความรู้สึกสิ้นหวังต่ำ ส่วนเด็กและเยาวชนที่มีการเห็นคุณค่าใน ตนเองต่ำมีความรู้สึกสิ้นหวังสูง ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการปฏิรูปการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน และการประเมินครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวมีส่วนร่วม รวมทั้งการให้ความสำคัญในการประเมิน ปัญหาพฤติกรรมฆ่าตัวตาย และปัญหาทางจิตเวชอื่นๆ ในเด็กและเยาวชน เพื่อให้การช่วยเหลือได้ อย่างเหมาะสม

ปริญญา เหลืองอุทัย (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของเด็กและ เยาวชนกระทำผิดในการปฏิบัติตามระเบียบ วินัยของสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน : ศึกษา กรณีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านกรุณา) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะทั่วไปและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบทบาทของเด็กและเยาวชนกระทำผิด ในการปฏิบัติตาม ระเบียบวินัยของสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชนกระทำผิด โดยมีขอบเขตการศึกษาวิจัย เฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งถูกศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ได้มีคำพิพากษาตัดสินว่ามีความผิดจริง และมีคำสั่งให้เข้ารับการอบรมในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านกรุณา) โดยใช้การ วิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยทางมานุษยวิทยาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสุ่มตัวอย่างจากเด็กและ เยาวชนในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย(บ้านกรุณา) จำนวน 188 ราย และใช้การ สัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 10 ราย โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบการ

วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลจากการวิจัยเชิงมานุษยวิทยา ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนกระทำผิดส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นมัธยมตอนต้น กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีสภาพครอบครัวแตกแยก และฝ่าฝืนระเบียบวินัยของ สถานฝึกและอบรม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ที่ระดับนัย สำคัญ 0.05 คือ ปัจจัยด้านการศึกษา ฐานความผิดที่ต้องโทษ ระยะเวลาที่เข้ารับการฝึกอบรม สภาพครอบครัว ความรักใคร่ผูกพันกับครอบครัว และการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน

ลักษณะ แก้วตระกูล (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 430 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง อายุ 16-18 ปี จำนวน 212 คน และกลุ่มเยาวชนชายที่กระทำผิดครั้งเดียว จำนวน 218 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจการอบรมเลี้ยงดู 2 รูปแบบ คือ แบบปล่อยปละละเลย และแบบใช้อำนาจควบคุม ซึ่งพัฒนาตามรูปแบบของ Baumrind และแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปนำข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise) โดยใช้สถิติวิลคส์แลมดา (Wilks Lambda) เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก ตัวแปรเข้ามาวิเคราะห์ จากผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปร 5 ตัวแปรจาก 15 ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนชายที่กระทำผิดซ้ำ และกลุ่มเยาวชนชายที่กระทำผิดครั้งเดียวได้ถึงร้อยละ 66.5 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรดังกล่าว ถือเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ได้แก่ปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- (1) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
- (2) ระดับการศึกษา
- (3) อายุที่กระทำผิดครั้งแรก
- (4) การคบเพื่อนที่กระทำผิดกฎหมาย
- (5) การเกี่ยวข้องกับสารเสพติด (เรียงตามลำดับความสำคัญจากค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาตรฐาน)

ธีรภา เกษประดิษฐ์ (2544) ศึกษาเรื่อง ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนใน 4 ภาค การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ซึ่งได้ทำการศึกษาในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน 4 แห่งในจำนวน 1,170 คน (84%) เก็บข้อมูลโดยการจัดอบรมแบบสำรวจ

พฤติกรรม ให้กับผู้ดูแลเด็ก/ครู ซึ่งเปรียบเหมือนกับผู้ปกครอง และหลังจากนั้น 1 เดือน สถานพินิจ
 กลุ่มครอบครัว และเยาวชนรวบรวมเก็บส่งทางไปรษณีย์ซึ่งอยู่ในช่วงปลายเดือน พฤศจิกายน-
 ธันวาคม 2544 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย, ร้อยละ, chi-square จากการศึกษพบว่า
 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจเป็นชาย 90.7% อายุ 15-18 ปี 91.5%
 การศึกษาระดับประถมศึกษา 48.9% ระดับมัธยม 45.8% สถานภาพ ครอบครัวบิดามารดาอยู่
 ด้วยกัน บิดามารดามีอาชีพรับจ้าง คดีที่ถูกจับคือยาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมที่พบเมื่อเทียบใน
 ราชอาณาจักร เด็กรวมมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงสุด 65.4% รองลงมาปัญหาทางเพศ 58.8%
 ภาคกลางปัญหาพฤติกรรมที่สูงที่สุดคือพฤติกรรมก้าวร้าว 53.8% รองลงมาปัญหาทางเพศ 50.4%
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาทางเพศ เป็นอันดับหนึ่ง 64.1% รองลงมาปัญหา
 พฤติกรรมเกรง/กระทำผิดกฎระเบียบ ภาคใต้ ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวสูงที่สุด 55.9% รองลงมา
 ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ 52.0% ระดับความรุนแรง พบว่าภาคเหนือในระดับที่ต้องให้การรักษา
 81.8% ภาคใต้ 69.0% ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 66.0% ภาคกลาง 62.4% ในผู้หญิงจะพบความ
 รุนแรงของปัญหาที่ผิดปกติ ภาคกลาง 79.2% รองลงมาภาคเหนือ 68.4% ระดับความคิดเห็นของ
 ผู้ดูแล/ครูอยู่ในระดับที่เห็นด้วยกับ ระบบการดูแลในสภาพรวมเกิน 50% ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็น
 เห็นว่าปัญหา พฤติกรรมเด็กและความรุนแรงของปัญหาในสถานพินิจกลุ่มครอบครัวและเยาวชน
 ในแต่ละภาคมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นซึ่งควรต้องได้รับการแก้ไข ป้องกัน และหน่วยงานในระดับสูง
 ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง

วรณิษฐ์ บำรุงราษฎร์ (2545) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
 ทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนหญิงในสถานพินิจและกลุ่มครอบครัวและเยาวชนกลาง
 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่
 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่มีผล ต่อการ
 กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนหญิงในสถานพินิจและ กลุ่มครอบครัวและ
 เยาวชน ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเด็กและเยาวชนหญิงใน
 สถานพินิจและ กลุ่มครอบครัวและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัด
 สมุทรปราการ และ จังหวัดราชบุรี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวมาได้ทั้งสิ้น 202 ราย ผลจากการ
 วิจัยครั้งนี้พบว่า เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านภูมิหลังทางสังคมของกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ
 15 ปี มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นับถือ ศาสนาพุทธ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด
 ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ และไม่มีรายได้ เป็นโสด อาศัยอยู่กับพ่อ-แม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีสถานภาพ
 ทางเศรษฐกิจไม่ดี และผู้ปกครอง ดังกล่าวไม่มีปัญหาในเรื่องการพนันและยาเสพติด จากการพิสูจน์
 สมมติฐานพบว่า สมมติฐานทั้งข้อ 1.7.1 และข้อ 1.7.2 (ที่กำหนดไว้ในบทที่ 1) ได้รับการยอมรับทั้ง

สองข้อ โดยพบว่าปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพแบบหุ่นหัน พลันเล่น (ซึ่งได้แก่การให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในระยะสั้น มากกว่าในระยะยาว) ปัจจัยทางด้านระดับการควบคุมตนเองต่ำ (สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว) ปัจจัยทางด้านความผูกพันทางสังคม (การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและความเชื่อในเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) ต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎี (General Theory of Crime) รวมทั้งปัจจัยทางการเรียนรู้จากบุคคลที่สนิทที่เคยกระทำผิดมาก่อน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎี Differential Association ทั้งหมดเหล่านี้มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (กรณีลักทรัพย์) ของเด็กและ เยาวชนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ก๊กก้อง ดิสุวรรณ (2545) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีทำร้ายร่างกายของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กรุงเทพมหานคร ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีทำร้ายร่างกายของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่เด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิดในคดีทำร้ายร่างกาย ที่ถูกฝึกและอบรมอยู่ในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา สถานฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุขิตา สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา จำนวน 165 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Analysis of Variance (ANOVA) และ Multiple Classification (M.C.A.) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 15-16 ปี อายุขณะกระทำความผิด 15-16 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา นับถือศาสนาพุทธ เป็นโสด ไม่ได้ประกอบอาชีพ และไม่มีรายได้ มีพี่น้อง 3-4 คน ไม่เคยกระทำความผิดในคดีอื่นๆ มาก่อน ถูกศาลตัดสินให้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 7-12 เดือน มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน สัมพันธภาพในครอบครัวรักใคร่กลมเกลียวกันดี ไม่เคยเสพสารเสพติดและเข้ารับการฝึกอบรมครั้งนี้เป็นครั้งแรก

2. ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเช่าและอยู่ในชุมชนแออัด มีกลุ่มเพื่อนที่เคยกระทำความผิดในคดีทำร้ายร่างกาย มีการพบปะกับกลุ่มเพื่อนบ่อยๆ กลุ่มตัวอย่างมีอุปนิสัยส่วนตัวไม่คิดที่จะวางแผนสำหรับอนาคต ชอบทำงานที่ง่ายและไม่ยากเกินกำลัง ชอบทำอะไรแบบเสีงๆ และตื่นเต้น ชอบการเคลื่อนไหว ชอบใช้กำลังกาย และมีกำลังในการทำกิจกรรมมากกว่าผู้อื่น รู้สึกเฉยๆ เมื่อผู้อื่นมีปัญหาหรือมีความทุกข์

3. ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพและอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบความรวดเร็ว ว่องไว ชอบการเป็นหัวหน้า เป็นคนค่อนข้างเงียบ พูดน้อย รู้สึกอายเมื่อต้องเข้าสังคม มีอารมณ์ดี

เป็นคนใจเย็นไม่เจ้าอารมณ์ เวลาโมโหหรือโกรธจะเก็บอารมณ์ไว้ในใจและไม่แสดงออก ไม่เคยมีอคติกับบุคคลรอบข้าง และสามารถควบคุมอารมณ์ความอดทนอดกลั้นได้ปานกลาง

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความคิดในคดีทำร้ายร่างกาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีนิสัยก้าวร้าวขาดการยับยั้งชั่งใจ ชอบแก้ปัญหาคำด้วยวิธีการที่รุนแรง เป็นเรื่องของศักดิ์ศรีของลูกผู้ชายที่ยอมกันไม่ได้ เกิดจากความโกรธหรือบันดาลโทสะ และอยู่ในอาการมีเมมา ขาดสติ เนื่องจากเห็นเพื่อนถูกทำร้ายจึงเข้าไปช่วยหรือเหตุการณ์บังคับหรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งหน้า และกลุ่มเพื่อนชักชวนให้กระทำความผิด ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้ปกครองควรจะให้ความรักความอบอุ่น ต้องคอยอบรมสั่งสอน คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และคอยตักเตือนให้แก่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ทางรัฐบาลควรส่งเสริมสถาบันต่างๆ ที่มีบทบาทในการแก้ปัญหา เช่น โรงเรียน ครู อาจารย์ ศาสนา ตลอดจนชุมชนและประชาชนทั่วไป จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแล เป็นหูเป็นตาแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเป็นการช่วยลดปัญหาการทะเลาะวิวาทหรือการทำร้ายร่างกาย ซึ่งกันและกันอีกทางหนึ่งด้วย

พิชญ พลบุตร (2545) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ที่ถูกฝึกและอบรมอยู่ในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนบ้านเมตตา สถานฝึกอบรมเด็ก และเยาวชนบ้านกรุณา สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านมุขิตา และสถานฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนบ้านอุเบกขา จำนวน 120 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย Analysis of Variance (ANOVA) และ Multiple Classification (MCA) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 17-18 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา ภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร ไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้ต่อเดือน ใช้เงินวันละไม่เกิน 100 บาท พักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา บิดา มารดาทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นบางครั้ง กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่ายังขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดา มารดา และนอกจากนี้ เคยมีพี่น้องหรือเพื่อนที่กระทำผิดกฎหมาย

2. กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะบุคลิกภาพและอารมณ์ส่วนใหญ่เป็นคนชอบทำงานง่ายๆ ชอบความรวดเร็วว่องไว ค่อนข้างจะเฉื่อยเฉย มักจะอารมณ์ดีเป็นส่วนใหญ่และมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนและเป็นคนค่อนข้างใจร้อน

3. กลุ่มตัวอย่างกระทำผิดในคดีลักทรัพย์มากที่สุด ส่วนใหญ่กระทำความผิดร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ ใช้อาวุธประกอบการกระทำความผิด ส่วนใหญ่กระทำผิดช่วงกลางคืน เจ้าทรัพย์สินอยู่ใน

ที่เกิดเหตุแต่ไม่ทันระวังตัว สถานที่กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นแหล่ง ชุมชน สาเหตุที่กระทำความผิดเพราะความโลภ อยากได้ในทรัพย์สินหรือทรัพย์สินนั้นเป็นตัวกระตุ้น ช่วย ประกอบกับ เหตุการณ์บังคับ เช่นความยากจน และโอกาสกับสถานการณ์ ในขณะที่นั้นเอื้ออำนวยต่อการกระทำความผิด ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยควรมีการส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว โดยการให้สมาชิกในครอบครัวให้ความรักความอบอุ่นและความผูกพันซึ่งกันและกันให้มากขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้สมาชิกในครอบครัวหันพึ่งพาเสพติด หรือไปคบกับเพื่อนที่ไม่ดีหรือไปกระทำความผิดกฎหมาย นอกจากนี้ทางภาครัฐหรือเอกชนควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นแนวทางและพื้นฐานที่ดีของสังคมต่อไป

จักรี สุนทรโร (2545) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางด้านครอบครัวที่มีผลต่อการกระทำความผิดในคดียาเสพติด (ยาบ้า) ของเด็ก และเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านครอบครัวที่มีผลต่อการกระทำความผิดในคดียาเสพติด (ยาบ้า) ของเด็กและเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิด ในคดียาเสพติด (ยาบ้า) ที่ถูกฝึกและอบรมอยู่ในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกรุณา สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านมุทิตา สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านอุเบกขา จำนวน 300 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Analysis of Variance (ANOVA) และ Multiple Classification (M.C.A.) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 18 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา นับถือศาสนาพุทธ อายุขณะกระทำความผิดระหว่าง 15-17 ปี ภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพมหานคร เป็นโสด ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่มียาได้ มีอุปนิสัยใจเย็น มีเหตุผล เมื่อมีเวลาว่างมักจะออกกำลังกายและเล่นกีฬา

2. ปัจจัยทางด้านครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพี่น้อง 3-4 คน บิดามารดาสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน สัมพันธภาพในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ มีฐานะทางบ้านยากจน มีที่อยู่อาศัยเป็นห้องเช่าหรือบ้านเช่า สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนเมืองและชุมชนแออัด บิดา มารดา เกี่ยวจรร้านในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างถูกอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ระเบียบ คุดำหรือคบตี และมีบิดาที่กินเหล้าหรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดคดียาเสพติด (ยาบ้า) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าการที่บิดา มารดา รักลูกไม่เท่ากัน การทะเลาะเบาะแว้งหรือความแตกแยกในครอบครัว การขาดบุคคลคอยให้การอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอน ปัจจัยเกี่ยวกับความยากจนหรือการขาดรายได้ ปัจจัยที่เกี่ยวกับการที่ไม่ได้รับการศึกษา หรือได้รับการศึกษาน้อย การขาดความรักความอบอุ่น และความผูกพันใน

ครอบครัว การมีที่พักอาศัยอยู่ในแหล่งที่มีการเสพ การขายและการจำหน่ายยาเสพติด รวมถึงการที่พ่อแม่ พี่น้องในครอบครัวเคยกระทำผิด ในคดียาเสพติด ปัจจัยในด้านต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติด (ยาบ้า) ของเด็กและเยาวชนชาย ข้อเสนอแนะควรส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว โดยส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวตระหนักถึงสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัวของตนเองด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่นและความผูกพันซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดา มารดา จะต้องปฏิบัติตนให้ดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ควรมีมาตรการในการป้องกันปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ในสังคมให้หมดไป ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของยาเสพติดแก่สมาชิกในสังคม

อริชชาติ โรจนะหัสติน (2545) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของการใช้การเรียนรู้แบบอิงแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของเยาวชนชาย ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนชายที่ได้รับการตัดสินใจเข้ารับการอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 20 คน โดยคัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ และได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยใช้วิธีการจับคู่คะแนนและการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย กลุ่มทดลองจะได้เข้าร่วมตามโปรแกรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 1.30 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้ทำกิจกรรมตามปกติของสถานพินิจ เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยคือ โปรแกรมการเรียนรู้แบบอิงแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบวัดการเผชิญปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้

1) ไม่พบความแตกต่างของวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 รูปแบบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ ประกอบด้วย การเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความสามารถของตนเอง การเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพโดยอาศัยแหล่งสนับสนุนอื่นๆ และแบบไม่มีประสิทธิภาพ

2) คะแนนเฉลี่ยการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความสามารถของตนเองของเยาวชนในกลุ่มทดลองมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ไม่พบการแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างก่อนและหลังเข้าโปรแกรมของวิธีการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยแหล่งสนับสนุนอื่นๆ และแบบไม่มีประสิทธิภาพ

3) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของวิธีการเผชิญปัญหาทั้งสามแบบในกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอิงแนวคิด พิจารณาความเป็นจริงสามารถเพิ่มวิธีการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความสามารถของตนเองในเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ ดังนั้นโปรแกรมการเรียนรู้แบบอิงแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงนี้จึงสามารถเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะนำมาใช้พัฒนาเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อไป

ปิยะพร ศิระนุกภาพ (2546) ศึกษาเรื่อง สถานภาพและความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่มีต่อบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานภาพและความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่มีต่อบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 70 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อ 2-6 เมษายน พ.ศ. 2545 โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานภาพของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุมากกว่า 14 ปีขึ้นไป ศึกษาในระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น และบิดามารดามีอาชีพรับจ้าง

2. ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก ที่มีต่อบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาหลายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการรักษาพยาบาลและสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่มีต่อบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตาม ตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดา และอาชีพมารดา ตามลำดับดังนี้

- 3.1 เพศชายเห็นด้วยกับบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก สูงกว่าเพศหญิง

- 3.2 กลุ่มที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป เห็นด้วยกับบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุระหว่าง 7-14 ปี

3.3 เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลกที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา เห็นด้วยกับการบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอื่น

3.4 เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลกที่บิดามีอาชีพรับราชการ เห็นด้วยกับการบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก ในระดับสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น

3.5 เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลกที่ไม่ทราบอาชีพมารดา เห็นด้วยกับการบริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพิษณุโลก ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอาชีพ